

Március 22-én Brüsszelt három bombatámadás érte. Fél év sem telt el a legsúlyosabb párizsi merénylet óta, ami ugyancsak kötődik Brüsszelhez. Mi lesz itt még? És mi van ezekkel a belgákkal? Van egy mondás, miszerint ha egy újságcikk címe kérdőjelben végződik, a válasz egy szóban összefoglalható. És ez igaz most is, akármennyire is az ellenkezője tűnik igaznak, a válasz: nem.

Hatalmas probléma?

Valóban tragédia történt, de ha a nagy képet nézzük, az életünkre leselkedő veszélyek között nagyon hátul kullog a terrorizmus. Például aznap, amikor Párizsban lemészároltak 130 embert, nagyjából háromszor annyian haltak meg rákban. A [Washington Post olyan mehökkentő listát állított össze](#), amely szerint Amerikában terrorista merényletben évente kevesebben halnak meg, mint a nem jól rögzített tévék és bútorok miatt. A cikk kezdete óta egy embert a szíve vitt el, és az esti villanyoltásig 100 amerikai hal meg közúti balesetben – azaz épp annyian, mintha naponta lezuhanna egy repülő, túlélők nélkül. Mellesleg a repülés biztonságosabb az autónál.

Hogy miért nem így érzékeljük, mutatja, hogy milyen csalókák az érzékeink. Mondhatnánk, hogy a médiának is szerepe van ebben, hiszen nem fogja az M1 leadni, hogy hány embert ütöttek el Párizsban, de beszámol arról, hogy lövöldöznek. Csakhogy a médiának is azt kell követnie, ami érdeklődést kelt – írhatnék a vasút áldozatairól, de az senkit sem érdekelne, velem az élen.

Az izgalmas események sokkal mélyebb nyomot hagynak bennünk, ez természetes. Emiatt gyakran nem mérjük fel az esélyeket és veszélyeket jól, képesek vagyunk azon aggódni, hogy mi lesz, ha bekerül egy szír az országba, miközben biztonsági öv nélkül száguldozunk településen telefonálás közben. Szóval az alcímre a válasz ugyancsak nem. Sokkal nagyobb gondokkal küzd nap mint nap Európa, a terrorizmus nagyon látványos, de valójában nem olyan

súlyos.

De akkor nincs is baj?

Már hogyan lenne? Amikor embereket ölnek, akkor tagadhatatlanul baj van. De hogy pontosan mi, az már összetettebb kérdés.

Az egyik gond maga Belgium. Távolról valamiféle példaként tűnhet fel abból a szempontból, hogy Erdélynek hogyan kellene működnie, de ez tévedés. Belgium egy olyan ország, amely teljesen ketté van törve a nyelvi határok mentén: a holland nyelvű flamandok az egyik fél, a másik a franciaajkú vallonok, ezek folyton konfliktusban vannak. Olyan csodálatosan működik, hogy lazán verte az iraki 289 napos rekordot a maga 535 napjával, amennyi a kormány megalakításához kellett.

Persze Irakban ez az amerikai megszállás meg egyéb apró problémák, például a felkelők idejében volt, míg a belga rekord olyan nívós ligába emelte a nyugati országot, mint Kambodzsa. Tárgyalásokkal együtt végül 589 napig, azaz majdnem két évig megválasztott kormány nélkül működött az ország. Igazi Guinness-rekord!

Amikor Belgiumban jártam nemrég, mesélték, hogy Belgiumot a Nyugat-Balkánjának tartják (na, mégis van hasonlóság Erdéllyel!). Ugyancsak emlékezetes volt az éjjelre magára hagyott nyílt rakterű katonai teherautó (még körbe is jártam, hogy talán mégis akad mutatóba katona, de nem). Le lehetett volna pisilni a kerekét, stílusosan feltörni és elvinni vagy elrejtteni egy pokolgépet benne. És annak ellenére, hogy nem szép, amit mondok, voltak már rosszabb vélemények is, gyakorlatilag inkompetens hülyékként kezelik a nagyhatalmak a belga rendőrséget és titkosszolgálatot. Joggal. Még a települések és intézmények között is nagyon rosszul megy a kommunikáció, a Politico egyik cikke pedig egyenesen bukott államnak nevezi Belgiumot. Ez persze túlzás, de abban van igazság, hogy a kormány nagyon gyakran képtelen döntéseket hozni és a hatóságok hiányosan végzik a munkájukat egy olyan korban, amikor a legkisebb gyanút is nemzetközi szinten kell kezelni, hiszen a Schengen-övezet a terroristáknak ugyanúgy kedvez, mint a vállalkozóknak.

Mindezek ellenére nem igaz, hogy veszélyes lenne Brüsszelben járni-kelni, legalábbis nem veszélyesebb, mint Budapesten. Minden nagyvárosban vannak kellemetlenebb területek, de sehol sincs Európában olyan zóna, ahol konkrétan életveszélyben lehetnénk. Ezzel szemben Amerikában először viccnek vettem, aztán amikor a harmadik ember figyelmeztetett, hogy ne

menjek a New Jersey államban található Trentonba, mert egyszerűen lelőhetnek, akkor megértettem, hogy Trentonba nem megyünk és kész.

A terrorizmus mint újdonság

A vs.hu közölt egy cikket [Téved, ha azt hiszi, hogy ez a terror kora Európában](#) címmel, amelyben bemutatják, hogy egyáltalán nem új dolog Európában a civilek, civil intézmények bombával vagy puskával való megtámadása. Talán még emlékszünk az IRA és az ETA szeparatista szervezetekre. Vagy a Székelyföld számára mára példaképpé vált Dél-Tirolt is bizony pokolgépek előzték meg.

Az, hogy mindenhol olyanokat olvasni, hogy „mától minden más lesz” meg „ez volt az utolsó csepp a pohárban” ugyanolyan megszokott jelenség, mint az, hogy a rák gyógy módját rendszeresen felfedezik a médiában. Minden nap valami olyan történelmi esemény zajlik, amely utólag csak vihar a biliben. És hogy ki a hibás? Ha kézbe vesz egy újságot, ön mit fog elolvasni? Egy bombasztikus, izgalmas anyagot, vagy egy elemzést Európa energiabiztonságáról és a közös titkosszolgálat szükségességéről?

Unalmas, ugye? Sajnos ez ilyen, a fontos dolgok unalmasak, mint az ingatlanadó. Ha folyton ilyesmivel kellene, hogy foglalkozzon a média, rettenetesen unalmas világban élnénk. És pontosan ennek a kihasználása a célja bármiféle terrorizmusnak. Ha például hirdetni kellene az újságban, az drága lenne, és senki sem olvasná el. Ha viszont felrobbantanak egy állomást, az ingyen be fog kerülni a hírekbe, fogja rontani a nyugati közvéleményt és vonzza a radikalizálható fiatalokat, akik valami nagyobb dolog részesei akarnak lenni. Egyfajta véres médiahekk. Ugyancsak ezért sokkal nagyobb értéke van nyugati fővárosban robbantani, mint mondjuk kiszemelni Magyarországot és elutazni... Bukarestbe.

Az okokat illetően két gyakori elképzelés van. A jobboldali nagyjából az, hogy minden muzulmán potenciális gyilkos, a baloldali szerint pedig az európai muzulmánok maguk is áldozatok, a szegénység és a kirekesztettség, ezért radikalizálódhatnak. Az igazság nem valahol a kettő között van, hanem ennél bonyolultabb a kép.

Például érdekes módon statisztikailag szignifikáns a mérnökök aránya a terroristák között – mérnökből pedig Európában hiány van, és nem azért, mert nem fizetik meg őket. Ettől a szegénységnek és kirekesztettségnek még van szerepe az iszlám terrorizmusban, de nem lehet egy sablont húzni mindenkire. Például az identitásukban erős törököknél ez nagyon ritkán

visz dzsihadizmusig, a félig-meddig asszimilált észak-afrikai arab csoportokban viszont többször.

A muzulmán csoportok nyomon követésére szükség van, ehhez pedig nem csak technológia kell, hanem emberek is, akik terepen dolgoznak. Ezt a britek jól csinálják, a belgák katasztrofálisan, a franciák vegyesen. Remélhetőleg a támadások után felébrednek a nyugati hatóságok és félreteszik a maguk kis piti nézeteltéréseit.

Mégis mit lehetne még tenni?

Európának ki kellene lépnie a belga gondolkodásmódból: azaz a folytonos csatározásokból. Nem Brüsszel gerjeszti ezeket, akárki akárhányszor is mutogat az Európai Parlamentre. Egyszerűen az a helyzet, hogy Románia, Magyarország, Nagy-Britannia és 25 másik tagország politikusai, Securitate-jai titkosszolgálatok nem akarnak engedni a saját hatalmukból, ezért elmagyarázzák nekünk, hogy miért a mi érdekünk ez az egész összeurópai vitatkozás és krízissorozat, amely arról szól, hogy egyszerű problémákat nem tudunk megoldani, nehogy valaki szomorú legyen.

Nem a nemzetállamoké a jövő. De hatvan évvel ezelőtt sem volt az. Kalergi, az Európai Unió egyik szellemi atyja többek közt pont azért szorgalmazta az összefogást, mert a legnagyobb európai ország is törpe marad az Egyesült Államok és a Szovjetunió mellett. Azóta Oroszország helyett Kínáé a jövő, de azért van még annyi kakaó az oroszokban, hogy végigrabolják Kelet-Európát, ahogy azt már végzik is Ukrajnában. Az arab és afrikai országok jó része demográfiai robbanást él meg, szegénység, munkanélküliség, zsarnokság és sivatagosodással járó klímaváltozás mellett. Egy ilyen hatalmas világban még a nagy Németország sem egy számottevő erő.

Európaiak viszont vagyunk összesen félmilliárdan és számokban a legnagyobb gazdasági szereplő vagyunk, csak le kellene mondanunk a saját kis szemétdombjainkról egy jobb, nagyobb és környezettudatosabb szemétdombért.